

Julkaisuvapaa 21.10.2021

Esimerkkiperheet 2021–2023

Lapset supistavat tuloeroja ja muokkaavat inflaatiota

Palkansaajien tutkimuslaitos

TYÖRYHMÄ

Eetu Isotalo

Ilkka Kiema

Essi Lindberg

Aila Mustonen

Juha Saarinen

LISÄTIETOJA

Ennustepäällikkö

Ilkka Kiema

040 940 2287

ilkka.kiema@labour.fi

www.labour.fi

Esimerkkiperheet 2021–2023

Lapset supistavat tuloeroja ja muokkaavat inflaatiota

Syksyn talousennusteeseen liittyvissä esimerkkiperhelaskelmissa Palkansaajien tutkimuslaitos seuraa seitsemän kuvitteellisen perheen tulojen, verojen ja veronluontoisten maksujen sekä ostovoiman kehitystä. Tänä vuonna julkistamme myös esimerkkiperhesovelluksen, jonka käyttäjä voi tuottaa perheitä kuvaavia graafisia esityksiä. Sovelluksessa käyttäjä voi myös valita palkansaajaperheiden lasten lukumäärän. Lasten lukumäärän kasvaessa tuloerot kaventuvat ja pienituloisen yksinhuoltajan kohtaama inflaatiovauhti supistuu jonkin verran.

Bruttotulot

Esimerkkiperhelaskelmissa palkansaajakotitalouksien ansiokehityksen on aiemmin oletettu vastaavan Palkansaajien tutkimuslaitoksen talousennusteen mukaista ansiotasoindeksin kasvua. Tällainen oletus on ongelmallinen nykyisessä suhdannetilanteessa, jossa työllisyys paranee voimakkaasti. Jos työmarkkinoille syntyy paljon keskimääräistä alhaisemman palkkatason työpaikkoja, uudet työpaikat alentavat palkansaajien keskimääräisiä ansioita kuvaavaa ansiotasoindeksiä. Tällöin vakituksessa työsuhhteissa olevien henkilöiden palkkataso saattaa keskimäärin nousta ansiotasoindeksiä nopeammin.

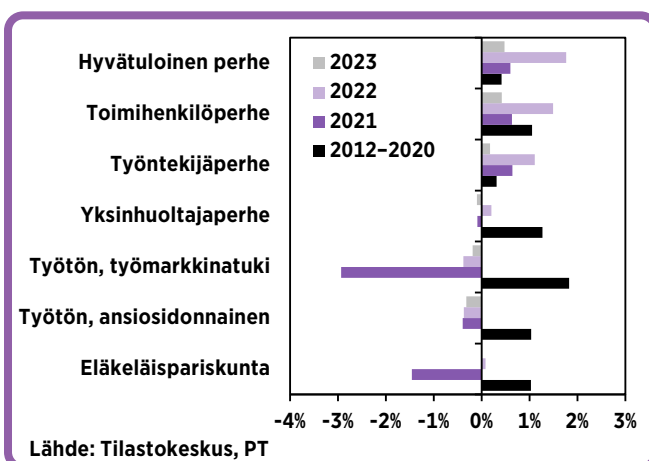
Tällä kertaa palkkatulojen oletettu kehitys perustuu yksinkertaiseen regressiomalliin, jossa palkkakehitystä selitetään ansiotasoindeksin muutoksella ja palkansaajien yhteenlaskettujen työtuntien määrän muutoksella. Mallista seuraa, että neljän palkansaajakotitalouden palkkatulot kasvavat 2,4 prosenttia vuonna 2021, 2,5 prosenttia vuonna 2022 ja 2,0 prosenttia vuonna 2023.

Työmarkkinatukea saavat työttömät olivat viime vuonna oikeutettuja epidemioikorvaukseen, mikä näkyy kuluvana vuonna tulojen supistumisena. Myös eläkeläispariskunnan ansiokehitys jää poikkeuksellisen heikoksi kuluvana vuonna kansaneläkeindeksin ja työeläkeindeksin vähäisestä kasvusta johtuen.

Käytettävissä olevat tulot

Soteuudistuksessa käyttöön otettavien uusien hyvinvointialueiden on kaavailtu aloittavan toimintansa 1.1.2023. Samassa yhteydessä kunnallisvero alenee ja valtionvero nousee. Suomen hallitus on asettanut tavoitteekseen, ettei kenen-

Ostovoiman muutos 2012–2020 (keskimäärin), 2021, 2022 ja 2023

Esimerkkiperheet

Hyvätuloinen pariskunta

Toimihenkilöperhe (2 lasta)

Työntekijäperhe (2 lasta)

Yksinhuoltajaperhe (1 lapsi)

Yksin asuva työtön

Eläkeläispariskunta

kään verotus kiristyisi tai alenisi uudistuksen johdosta. Vuoden 2023 osalta laskelmissamme on oletettu, että tämä tavoite toteutuu ja soteuudistuksesta johtuva valtionverotuksen kiristyminen on kunkin perheen kohdalla samansuuruinen kuin vastaava kunnallisveron alennus.

Käytettävissä olevat nimelliset tulot kasvavat vuosina 2021–23 prosentuaalisesti eniten hyvätuloisen perheen ja vähiten työmarkkinatukea saavan työttömän kohdalla. Aikavälillä 2012–23 työmarkkinatukea saavan työttömän tulot ovat kuitenkin kasvaneet prosentuaalisesti eniten ja hyvätuloisen perheen vähiten.

Perhekohtaiset kulutuskorit ja ostovoima

Perheille on laskettu kulutustutkimuksen perusteella niille ominaiset kulutuskorit, joiden hintakehitys kuvaa perheiden kohtaamaa inflaatiovauhtia. Omistusasunnossa asuvat perheet ovat pitkään hyötynneet omistusasumisen kustannusten asuntojen vuokria hitaammasta kasvusta, mutta ennusteessamme omistusasumisen kus-

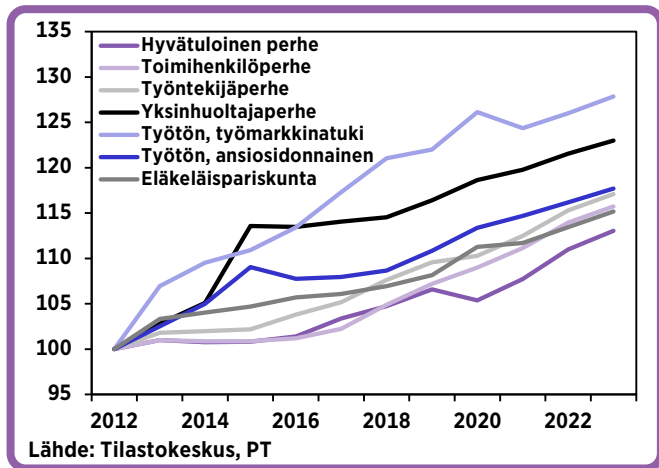
tannusten kasvu kiihtyy suunnilleen samansuuriseksi vuokrien kasvun kanssa.

Eläkeläispariskunnan kulutuskorin hinta kasvaa lähivuosina eniten ja toimihenkilöperheen vähiten. Toimihenkilöperhe on esimerkkiperheistämme ainoa, jolla on asuntolainaa, ja sen kohtaama inflaatiovauhtia alentaa asuntolainojen alhainen korkotaso.

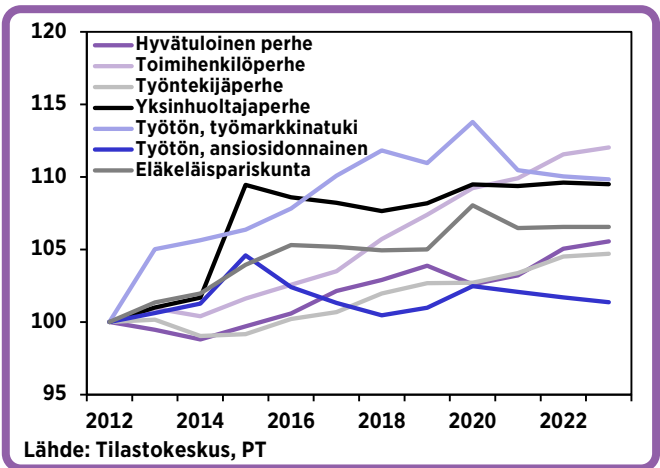
Käytettävissä olevat tulot ja perhekohtaisten kulutuskorien hintakehitykset määräävät yhdessä perheiden ostovoiman. Ostovoimaa tarkasteltaessa prosentuaalinen kasvu on lähivuosina vahvinta hyvätuloisen perheen ja heikointa työmarkkinatukea saavan työttömän kohdalla.

Pidemmän aikavälin ostovoimavertailussa vuokralla asumisen omistusasumista nopeampi hintojen nousu alentaa vuokralla asuvien – kahden yksin asuvan työttömän, yksinhuoltajaperheen ja työntekijäperheen – ostovoimaa kolmeen muuhun perheeseen verrattuna. Vuosina 2012–23 toimihenkilöperheen ostovoima on kasvanut eniten ja ansiosidonnaista saavien työttömien ostovoimakehitys on ollut heikointa.

Käytettävissä olevien tulojen nimellinen kehitys 2012–2023

Ostovoiman kehitys 2012–2023

Oletukset talouspolitiikasta

- ▶ Tuloveroasteikkoon tehdään oletettua palkkakehitystä vastaavat inflaatiotarkastukset.
- ▶ Keskimääräinen kunnallisveroprosentti on 20,02 prosenttia vuosina 2021–2022.
- ▶ Vuonna 2023 toteutettava soteuudistuksella ei ole vaikutusta kunnallisverotuksen ja valtionverotuksen yhteenlaskettuun tasoon.
- ▶ Työttömyysvakuutusmaksu työntekijälle nousee 0,2 prosenttiyksikköä vuonna 2022. Sairausvakuutuksen päivärahamaksu laskee 0,19 prosenttiyksikköä ja sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu 0,17 prosenttiyksikköä vuonna 2022.
- ▶ Asuntolainan verovähennysoikeus laskee 15 prosentista 10 prosenttiin vuonna 2021, 10 prosentista 5 prosenttiin vuonna 2022 ja poistuu kokonaan vuonna 2023.
- ▶ Kansaneläkeindeksiin sidotut tulonsiirrot kasvavat kansaneläkeindeksin mukaisesti 1,7 prosenttia vuonna 2022 ja 1,3 prosenttia vuonna 2023.
- ▶ Työeläkeindeksi nousee 1,8 prosenttia vuonna 2022 ja 1,5 prosenttia vuonna 2023.

Hyvätuloisen perheen verotus kevenee hivenen ja ostovoima kasvaa

Palkansaajaperheiden ansiotulojen ennustetaan kasvavan 2,4 prosenttia vuonna 2021, 2,5 prosenttia vuonna 2022 ja 2,0 prosenttia vuonna 2023. Vuonna 2022 hyvätuloisen perheen verotus kevenee jonkin verran, ja myös yhteenlasketut veronluontoiset sosiaaliturvamaksut alenevat hivenen (0,15 prosenttiyksikköä). Siksi myös käytettävissä olevat nimelliset tulot kasvavat nopeasti, ja ostovoima kasvaa.

Ennusteessamme omistusasumisen aiemmin vain maltillisesti kohonneet kustannukset kääntyvät vuosina 2021-23 entistä vahvempaan kasvuun (2,9 prosenttia vuonna 2021, 1,4 prosenttia vuonna 2022 ja 1,6 prosenttia vuonna 2023). Tämä rajoittaa jonkin verran hyvätuloisen perheen ostovoiman kasvua, vaikka perhekohtainen inflaatio säilyy silti melko maltillisena.

Taloussympäristö

- ▶ Perheen palkkatulot kasvavat 2,4 prosenttia vuonna 2021, 2,5 prosenttia vuonna 2022 ja 2,0 prosenttia vuonna 2023.
- ▶ Omistusasumisen pitkään vain maltillisesti kasvaneet kustannukset kääntyvät aiempaa vahvempaan kasvuun.

Politiikkatoimenpiteet

- ▶ Tuloveroasteikkoon tehdään oletettua palkkakehitystä vastaavat inflaatiotarkastukset.
- ▶ Keskimääräinen kunnallisveroprosentti on 20,02 % prosenttia vuosina 2021–2022.
- ▶ Vuonna 2023 toteutettavalla soteuudistuksella ei ole vaikutusta kunnallisverotuksen ja valtionverotuksen yhteenlaskettuun tasoon.

Hyvätuloinen perhe

Erkki Ekonomi ja Outi Oikeustieteilijä

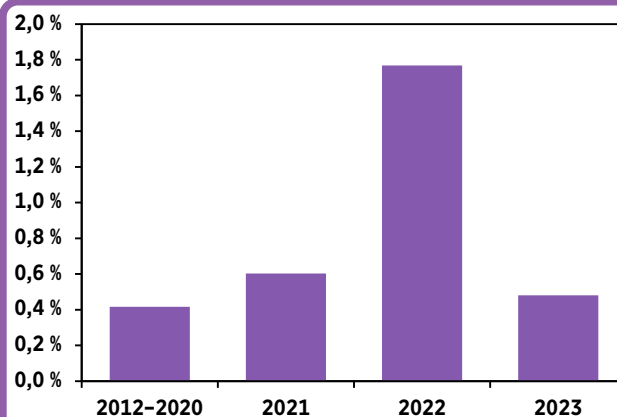
Erkki Ekonomi ja Outi Oikeustieteilijä työskentelevät molemmat yksityisellä sektorilla: Erkki analyytikkona vakuutusalan yrityksessä ja Outi lakimiehenä suomalaisessa teollisuusyrityksessä. Vuonna 2021 Erkki Ekonomin kuukausitulot ovat 7154 euroa ja Outi Oikeustieteilijän kuukausitulot ovat 6172 euroa. Pariskunnalla ei ole lapsia ja he asuvat velattomassa omistusasunnossa Tampereella.

Hyvätuloisen perheen tulokehitys 2012–2020 (keskimäärin), 2021, 2022 ja 2023

	2012–2020	2021	2022	2023
Käytettävissä olevat nimellistulot (muutos, €/kk)	76	180	249	156
Käytettävissä olevat nimellistulot (muutos, %)	1,0	2,2	3,0	1,8
Inflaatio (%)	0,6	1,6	1,3	1,4
Ostovoima (muutos, %)	0,4	0,6	1,8	0,5
Verojen osuus bruttotuloista (%)	38,2	38,2	37,9	38,0

Lähde: Tilastokeskus, PT

Ostovoiman muutos 2012–2020 (keskimäärin), 2021, 2022 ja 2023

Lähde: Tilastokeskus, PT

Toimihenkilöperhe kohtaa pienimmän inflaation

Ansiotulojen kasvu nostaa toimihenkilöperheen ostovoimaa lähivuosina. Toimihenkilöperheellä on muista esimerkkiperheistämme poiketen asuntovelkaa, ja myös asuntolainan verovähennysoikeiden asteittainen poistaminen vuoteen 2023 mennessä rajoittaa toimihenkilöperheen käytettävissä olevien tulojen kasvua. Perheen ainoat tulonsiirrot ovat lapsilisiä, jotka kaksilapsisen perheen tapauksessa ovat pysyneet noin 200 eurossa koko tarkasteluajanjakson ajan.

Toimihenkilöperheen inflaatio jää vuosina 2022 ja 2023 muiden perheiden inflaatiota alhaisemmaksi. Yksi syy tähän ovat asuntolainojen alhaisina pysyvät korot, jotka näkyvät vain asuntovelallisen perheen kulutuskorissa.

Taloussympäristö

- ▶ Perheen palkkatulot kasvavat 2,4 prosenttia vuonna 2021, 2,5 prosenttia vuonna 2022 ja 2,0 prosenttia vuonna 2023.
- ▶ Omistusasumisen pitkään vain maltillisesti kasvaneet kustannukset kääntyvät aiempaa vahvempaan kasvuun.

Politiikkatoimenpiteet

- ▶ Tuloveroasteikkoon tehdään oletettua palkkakehitystä vastaavat inflaatiotarkastukset.
- ▶ Asuntolainan verovähennysoikeus laskee 15 prosentista 10 prosenttiin vuonna 2021, laskee edelleen 5 prosenttiin vuonna 2022 ja poistuu kokonaan vuonna 2023.
- ▶ Keskimääräinen kunnallisveroprosentti on 20,02 % prosenttia vuosina 2021–2022.
- ▶ Vuonna 2023 toteutettavalla soteuudistuksella ei ole vaikutusta kunnallisverotuksen ja valtionverotuksen yhteenlaskettuun tasoon.

Toimihenkilöperheen tulokehitys 2012–2020 (keskimäärin), 2021, 2022 ja 2023

	2012–2020	2021	2022	2023
Käytettävissä olevat nimellistulot (muutos, €/kk)	64	108	143	89
Käytettävissä olevat nimellistulot (muutos, %)	1,2	2,0	2,5	1,6
Inflaatio (%)	0,2	1,3	1,0	1,1
Ostovoima (muutos, %)	1,1	0,6	1,5	0,4
Verojen osuus bruttotuloista (%)	28,9	29,7	29,6	29,9

Lähde: Tilastokeskus, PT

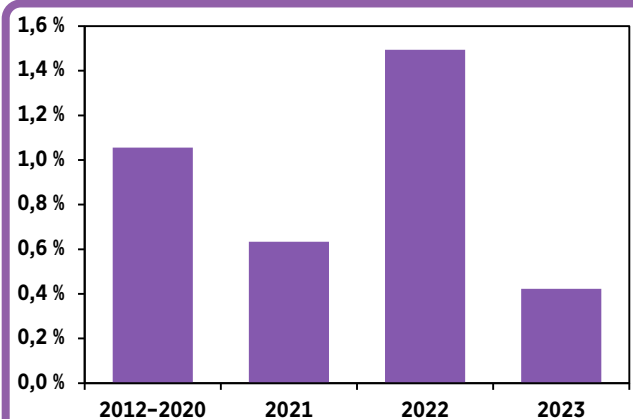
Toimihenkilöperhe

Iiro Insinööri ja Saira Sairaanhoidaja

Iiro Insinöörin ja Saira Sairaanhoidajan perheeseen kuuluu pariskunnan lisäksi kaksi kouluikäistä lasta. Iiro työskentelee yksityisellä sektorilla teknologia-alan yrityksessä. Saira työskentelee terveydenhoitajana kuntasektorilla. Vuonna 2021 Iiron kuukausitulot ovat 4380 euroa ja Sairan kuukausitulot ovat 3338 euroa kuukaudessa. Perhe asuu Oulussa omistusasunnossa, josta heillä on 150000 euroa asuntovelkaa.

Ostovoiman muutos 2012–2020 (keskimäärin), 2021, 2022 ja 2023

Lähde: Tilastokeskus, PT

Työntekijäperheen ostovoima kasvaa hitaammin

Työntekijäperheen ostovoima kehittyi hivenen heikkommin kuin hyvätuloisen perheen tai toimihenkilöperheen. Tämä perustuu hyvätuloiseen perheeseen verrattuna käytettävissä olevien bruttotulojen heikompaan kehitykseen ja toimihenkilöperheeseen verrattuna nopeampaan inflaatiovauhtiin. Vaikka uudessa ennusteessamme asuntojen vuokrat eivät nouse minään vuonna omistusasumisen kustannuksia oleellisesti nopeammin, asuntolainojen alhaisten korkojen johdosta työntekijäperheen kohtaama inflaatio on hivenen omistusasunnossa asuvan toimihenkilöperheen inflaatiovauhtia nopeampaa.

Työntekijäperheen ainoat tulonsiirrot ovat lapsilisiä. Kaksilapsisen perheen kohdalla ne pysyvät noin 200 eurossa koko tarkasteluajanjakson ajan.

Taloussympäristö

- ▶ Perheen palkkatulot kasvavat 2,4 prosenttia vuonna 2021, 2,5 prosenttia vuonna 2022 ja 2,0 prosenttia vuonna 2023.
- ▶ Vuokrat nousevat 0,9 prosenttia vuonna 2021, 1,6 prosenttia vuonna 2022 ja 1,5 prosenttia vuonna 2023.

Politiikkatoimenpiteet

- ▶ Tuloveroasteikkoon tehdään oletettua palkka-kehitystä vastaavat inflaatiotarkastukset.
- ▶ Keskimääräinen kunnallisveroprosentti on 20,02 % prosenttia vuosina 2021–2022.
- ▶ Vuonna 2023 toteutettavalla soteuudistuksella ei ole vaikutusta kunnallisverotuksen ja valtionverotuksen yhteenlaskettuun tasoon.

Työntekijäperheen tulokehitys 2012–2020 (keskimäärin), 2021, 2022 ja 2023

	2012–2020	2021	2022	2023
Käytettävissä olevat nimellistulot (muutos, €/kk)	56	83	106	68
Käytettävissä olevat nimellistulot (muutos, %)	1,4	2,0	2,5	1,6
Inflaatio (%)	1,1	1,4	1,4	1,4
Ostovoima (muutos, %)	0,3	0,6	1,1	0,2
Verojen osuus bruttotuloista (%)	22,2	22,0	21,9	22,2

Lähde: Tilastokeskus, PT

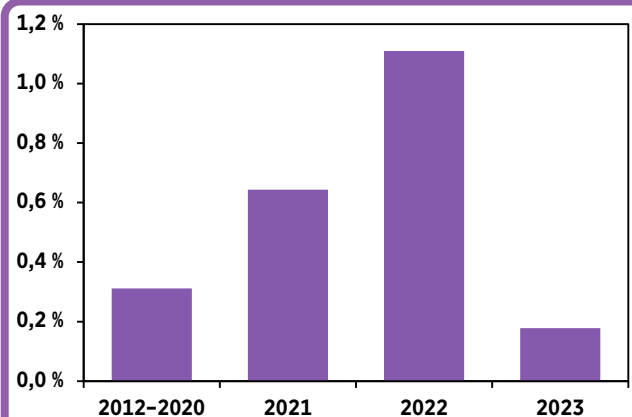
Työntekijäperhe

Ville Varastotyöntekijä ja Maija Myyjä

Ville Varastotyöntekijän ja Maija Myyjän perheeseen kuuluu kaksi alle kouluikäistä lasta. Perheen molemmat vanhemmat työskentelevät yksityisellä sektorilla: Ville maahantuontiyrityksen varastossa ja Maija eläinkaupan myyjänä. Vuonna 2021 Villen kuukausitulot ovat 2645 euroa ja Maijan kuukausitulot ovat 2543 euroa. Perhe asuu 80 m² vuokra-asunnossa Helsingissä.

Ostovoiman muutos 2012–2020 (keskimäärin), 2021, 2022 ja 2023

Lähde: Tilastokeskus, PT

Pienituloisen yksinhuoltajaperheen ostovoima säilyy ennallaan

Muiden palkansaajien tavoin yksinhuoltaja Sari Siivoojan palkkatulot nousevat vuosina 2021–2023. Yksinhuoltajan verotus kiristyy kuitenkin jonkin verran. Käytettävissä olevat nettotulot kasvavat prosentuaalisesti muiden palkansaajien tuloja vähemmän myös siksi, että yksinhuoltajan saamat tulonsiirrot (lapsilisä, asumistuki ja elatustuki) eivät kasva palkkatulojen tavoin.

Yksinhuoltajaperheen ostovoima on kasvanut vuosina 2012–2020 muiden palkansaajaperheiden ostovoimaa nopeammin, mutta vuosina 2021–23 se vaihtelee vain vähän. Ostovoima jää vuonna 2023 miltei tarkoin vuoden 2020 ostovoiman tasolle.

Taloussympäristö

- ▶ Perheen palkkatulot kasvavat 2,4 prosenttia vuonna 2021, 2,5 prosenttia vuonna 2022 ja 2,0 prosenttia vuonna 2023.
- ▶ Vuokrat nousevat 0,9 prosenttia vuonna 2021, 1,6 prosenttia vuonna 2022 ja 1,5 prosenttia vuonna 2023.

Politiikkatoimenpiteet

- ▶ Tuloveroasteikkoon tehdään oletettua palkkakehitystä vastaavat inflaatiotarkastukset.
- ▶ Keskimääräinen kunnallisveroprosentti on 20,02 prosenttia vuosina 2021–2022.
- ▶ Vuonna 2023 toteutettavalla soteuudistuksella ei ole vaikutusta kunnallisverotuksen ja valtionverotuksen yhteenlaskettuun tasoon.

Yksinhuoltajaperheen tulokehitys 2012–2020 (keskimäärin), 2021, 2022 ja 2023

	2012–2020	2021	2022	2023
Käytettävissä olevat nimellistulot (muutos, €/kk)	52	23	35	28
Käytettävissä olevat nimellistulot (muutos, %)	2,5	1,0	1,5	1,2
Inflaatio (%)	1,2	1,1	1,3	1,3
Ostovoima (muutos, %)	1,3	-0,1	0,2	-0,1
Verojen osuus bruttotuloista (%)	20,1	19,3	19,4	19,8

Lähde: Tilastokeskus, PT

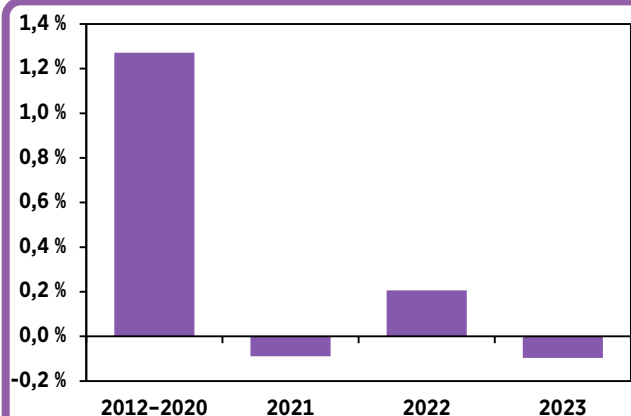
Yksinhuoltajaperhe

Sari Siivooja

Sari Siivooja on yhden lapsen yksinhuoltaja. Sari työskentelee siivousalan yrityksessä yksityisellä sektorilla. Vuonna 2021 Sarin kuukausitulot ovat 2212 euroa. Ansiotulojen lisäksi Sarille maksetaan lapsilisää, asumistukea ja elatustukea. Sari ja hänen kouluikäinen lapsensa asuvat Helsingissä 60 m² vuokra-asunnossa.

Ostovoiman muutos 2012–2020 (keskimäärin), 2021, 2022 ja 2023

Lähde: Tilastokeskus, PT

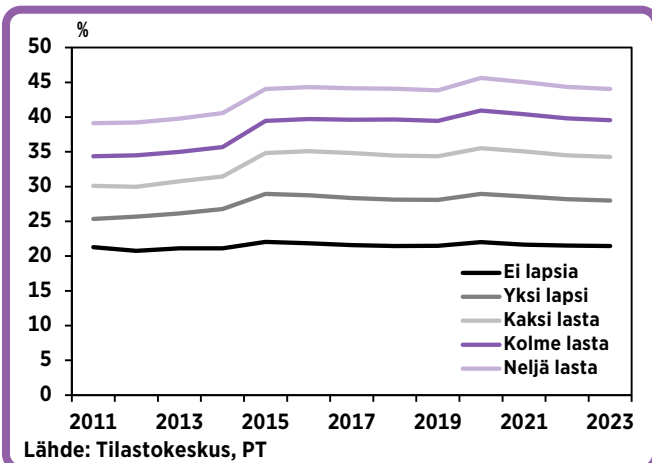
Lapset supistavat tuloeroja ja pienituloisen inflaatiota

- ▶ Tarkastellaan esimerkkilaskelmiemme neljää palkansaajaperhettä.
- ▶ Perheiden lasten lukumääräksi asetetaan 0, 1, 2, 3 ja 4. Muutoin perheet ovat samanlaisia kuin edellä.

Palkansaajien tutkimuslaitos julkistaa osana taloustieteellisten tutkimuslaitosten yhteistä Taloustieteen taju -hanketta esimerkkiperheportaalin, joka mahdollistaa esimerkkiperheiden ansiotulojen, käytettävissä olevien tulojen, inflaatiovauhtien ja ostovoiman interaktiivisen vertailun. Lisäksi portaalin käyttäjä voi vaihdella palkansaajaperheiden lasten lukumäärää. Vertailtavina on hyvätuloinen perhe, toimihenkilöperhe, työntekijäperhe sekä pienituloisen yhden palkansaajan perhe, joista kuhunkin voi kuulua nollasta neljään lasta.

Laskelmiemme yksinhuoltajalle, Sari Siivoojalle, maksetaan lapsilisää, yleistä asumistukea ja elätustukea. Tukien määrä kasvaa lapsiluvun kasvaessa. Jos Sari Siivoojalla ei olisi lapsia vaan hän asuisi yksin, hänen ainoa tulonsiirtonsa olisi joi-nakin vuosina maksettava pienehkö määrä yleistä asumistukea (27–65 euroa). Kolmen muun palkansaajaperheen ainoan tulonsiirron muodostavat lapsilisät.

Käytettävissä olevien tulojen suhdeluku pienituloisen yksin asuvan tai yksinhuoltajan ja hyvätuloisen pariskunnan välillä 2011–2023

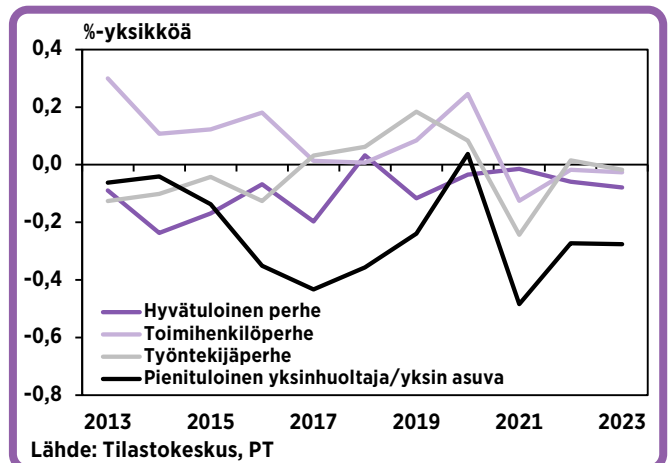

Pienituloisimman ja suurituloisimman palkansaajaperheen käytettävissä olevien tulojen vertailu osoittaa, että tuloerot pienenevät lapsiluvun kasvaessa. Lapsiperheiden tuloerot kaventuvat tarkastelujaksolla jonkin verran mutta lapsettomien perheiden eivät. Yksinhuoltajan saamien tukien vaikutus nettotuloihin on siis kasvanut palkkatuloihin verrattuna.

Laskimme Tilastokeskuksen kulutustutkimusaineistoon perustuvat kulutuskorit erikseen lapsiluvultaan poikkeaville versioille esimerkkiperheistä. Yksinhuoltajaperheen tapauksessa lasten havaittiin pienentävän kulutuskorin hintojen nousua. Toisin sanoen yksinhuoltajan ostamien tuotteiden ja palvelujen hinnat ovat kohonneet hivenen vähemmän kuin vastaavan yksin asuvan aikuisen. Sama tulos pätee vähäisemmässä määrin myös hyvätuloisen pariskunnan ja työntekijäperheen kohdalla.

Toimihenkilöperheen kohdalla tilanne on päinvastainen. Yksi selitys tähän on, että toimihenkilöperhe on perheistämme ainoa, jonka kulutuskoriin vaikuttavat asuntolainojen korot. Tarkastelujaksolla korkokehitys alentaa toimihenkilöperheen inflaatiovauhtia, mutta koska lapset kasvattavat sekä toimihenkilöperheen lapsilisien muodossa saamia tuloja että perheen menoja, lapsiperheessä korkojen vaikutus inflaatioon on vähäisempää kuin lapsettomassa perheessä.

Inflaatioero nelilapsisen perheen ja lapsettoman perheen välillä 2013–2023

Työttömien ostovoima heikkenee

Työttömien nimellisansiot kasvavat työllisten ansi-
oita hitaammin, ja kummankin työttömän verotus
kiristyy hivenen. Tomi saa työmarkkina- ja asumis-
tuen lisäksi toimeentulotukea, ja siksi Tomi oli vuon-
na 2020 oikeutettu väliaikaiseen 75 euron kuukau-
sittaiseen epidemiakorvaukseen syys-joulukuussa
2020. Korvaus vastaa 25 euron kuukausittaista kor-
rotusta toimeentulotukeen koko vuodelle jaettuna.
Väliaikaisen tuen poistuminen näkyy vuonna 2021
Tomin käytettävissä olevien tulojen laskuna.

Työttömien kotitalouskohtainen inflaatio on korkein.
Vuosina 2022 ja 2023 tähän vaikuttaa asumismeno-
jen suuri osuus työttömien kokonaiskulutuksesta
(noin 40 prosenttia): koska vuokrat kasvavat kes-
kimääräistä hintatasoa nopeammin, niiden suuri
osuus kulutuskorissa kasvattaa työttömien inflaatio-
ta muihin perheisiin verrattuna. Kummankin työttö-
män ostovoima heikkenee vuosina 2021–2023.

Taloussympäristö

- ▶ Vuokrat nousevat 0,9 prosenttia vuonna 2021, 1,6 prosenttia vuonna 2022 ja 1,5 prosenttia vuonna 2023.

Politiikkatoimenpiteet

- ▶ Toimeentulotukea 1.3.–31.7.2020 aikana saaneet olivat syys-joulukuussa 2020 oikeutettuja väliaikaiseen 75 euron kuukausittaiseen epidemiakorvaukseen, joka poistui käytöstä vuoden 2021 alussa.
- ▶ Keskimääräinen kunnallisveroprosentti on 20,02 prosenttia vuosina 2021–2022.
- ▶ Vuonna 2023 toteutettavalla soteuudistuksella ei ole vaikutusta kunnallisverotuksen ja valtionverotuksen yhteenlaskettuun tasoon.

Ansiosidonnaisella työttömyyspäivärahalla/työmarkkinatuella olevan työttömän tulokehitys 2012–2020 (keskimäärin), 2021, 2022 ja 2023

	2012–2020	2021	2022	2023
Käytettävissä olevat nimellistulot (muutos, €/kk)	31/ 35	17/ -17	19/ 16	19/ 18
Käytettävissä olevat nimellistulot (muutos, %)	2,5/ 3,4	1,2/ -1,4	1,3/ 1,3	1,3/ 1,5
Inflaatio (%)	1,5/ 1,5	1,5/ 1,5	1,7/ 1,7	1,6/ 1,6
Ostovoima (muutos, %)	1,0/ 1,8	-0,4/ -2,9	-0,4/ -0,4	-0,3/ -0,2
Verojen osuus bruttotuloista (%)	23,1/ 16,2	23,1/ 14,9	23,1/ 15,0	23,3/ 15,1

Lähde: Tilastokeskus, PT

Yksin asuva työtön

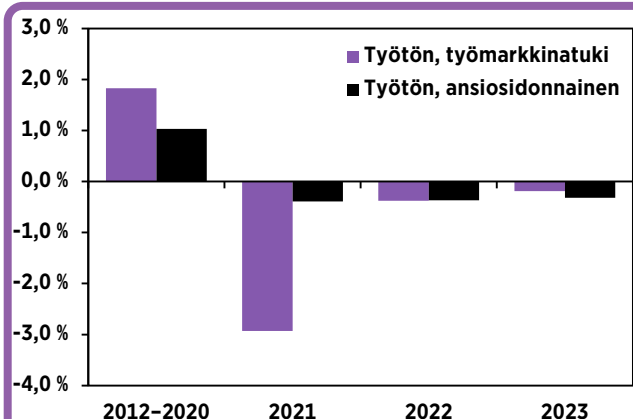

Tomi Työtön / Teemu Työtön

Teemu Työtön on ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa saava, konepajateollisuusalalta työttömäksi jäänyt mies. Teemulle maksetaan päivärahaa entisen kuukausipalkan (3264 euroa vuonna 2020) perusteella.

Tomi Työtön puolestaan on työmarkkina-, asumis- ja toimeentulotukea saava työtön. Sekä Teemu että Tomi asuu Helsingissä yksin 40m² vuokra-asunnossa

Ostovoiman muutos 2012–2020 (keskimäärin), 2021, 2022 ja 2023

Lähde: Tilastokeskus, PT

Kuluvan vuoden heikko indeksikehitys painaa eläkeläispariskunnan ostovoimaa

Kuluvana vuonna sekä työeläkeindeksin että kansaneläkeindeksin kasvu on poikkeuksellisen hidasta. Tämä näkyy eläkeläispariskunnan tulokehityksessä: käytettävissä olevat nimellistulot kasvavat kuluvana vuonna vain 0,4 prosenttia. Eläkeläispariskunnan inflaatiota kasvattaa mm. omistusasumisen kustannusten nousu, ja eläkeläispariskunnan ostovoima supistuu kuluvana vuonna peräti puolitoista prosenttia.

Esimerkkilaskelmien eläkeläispariskunta ei saa eläkkeiden lisäksi muita tulonsiirtoja, eikä Eino ja Eila Eläkeläisen vero-asteissa tapahdu suuria muutoksia vuosina 2021–23. Työeläkeindeksi ja kansaneläkeindeksi kasvavat jälleen nopeammin vuosina 2022 ja 2023, ja ostovoima säilyy silloin suunnilleen ennallaan.

Taloussympäristö

- ▶ Työeläkeindeksi nousee 0,5 prosenttia vuonna 2021. Työeläkeindeksin odotetaan nousevan 1,8 prosenttia vuonna 2022 ja 1,5 prosenttia vuonna 2023.
- ▶ Omistusasumisen pitkään vain maltillisesti kasvaneet kustannukset kääntyvät vahvempaan kasvuun.

Politiikkatoimenpiteet

- ▶ Indeksisidonnaiset tulonsiirrot kasvavat kansaneläkeindeksin mukaisesti 0,4 prosenttia vuonna 2021, 1,7 prosenttia vuosina 2022 ja 1,3 prosenttia vuonna 2023.
- ▶ Keskimääräinen kunnallisveroprosentti on 20,02 prosenttia vuosina 2021–2022.
- ▶ Vuonna 2023 toteutettavalla soteuudistuksella ei ole vaikutusta kunnallisverotuksen ja valtionverotuksen yhteenlaskettuun tasoon.

Eläkeläispariskunnan tulokehitys 2012–2020 (keskimäärin), 2021, 2022 ja 2023

	2012–2020	2021	2022	2023
Käytettävissä olevat nimellistulot (muutos, €/kk)	37	10	39	38
Käytettävissä olevat nimellistulot (muutos, %)	1,4	0,4	1,6	1,5
Inflaatio (%)	0,6	1,9	1,5	1,5
Ostovoima (muutos, %)	1,0	-1,5	0,1	0,0
Verojen osuus bruttotuloista (%)	15,7	15,7	15,7	15,7

Lähde: Tilastokeskus, PT

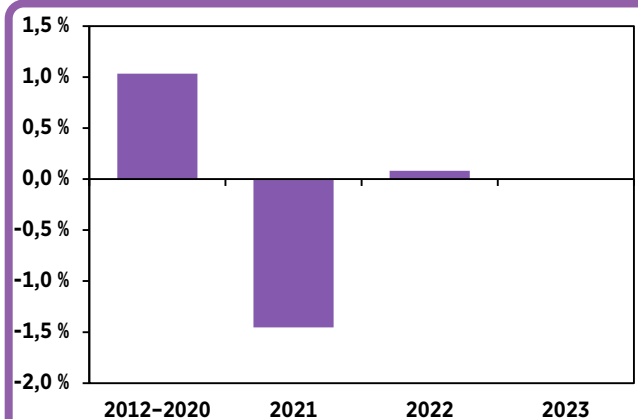
Eläkeläispariskunta

Eino ja Eila Eläkeläinen

Eino ja Eila Eläkeläinen ovat eläkkeellä oleva pariskunta, jonka neljä aikuista lasta ovat muuttaneet pois kotoa ja perustaneet omat perheet. Eino saa vuonna 2021 keskimääräistä työeläkettä (2135 €/kk) ja Eila saa kansaneläkettä sekä takuueläkettä. Pariskunta asuu velattomassa omistusasunnossa Joensuussa.

Ostovoiman muutos 2012–2020 (keskimäärin), 2021, 2022 ja 2023

Lähde: Tilastokeskus, PT

MENETELMÄKUVAUS

Esimerkkiperhelaskelmissa tarkastellaan ansiotulojen, tulonsiirtojen, verojen ja veronluonteisten maksujen kehitystä sekä niiden vaikutusta erilaisten esimerkkiperheiden ostovoimaan. Laskelmissa on huomioitu kaavaillut ja toteutuneet muutokset verotukseen, sosiaalivakuutusmaksuihin sekä sosiaaliturvaan. Lisäksi esimerkkiperhelaskelmissa huomioidaan asuntolainan hoitokulujen, vuokrien ja ay-jäsenmaksujen vaikutukset saatuihin tulonsiirtoihin sekä verovähennyksiin. Nämä laskelmat on tehty 1.10.2021 käytettävissä olleilla tiedoilla ja oletuksilla.

Kullekin esimerkkiperheelle on laskettu myös Tilastokeskuksen kulutustutkimusaineistoon perustuvat kotitalouskohtaiset kulutuskorit, mikä mahdollistaa esimerkkiperheiden kohtaamien erisuuruisten inflaatiovauhtien vaikutuksen huomioimisen laskettaessa perheiden ostovoiman kehitystä. Tämän vuoden esimerkkiperhelaskelmat kattavat vuodet 2012–2023.

Esimerkkiperheiden valinnassa on pyritty kuvaamaan monipuolisesti suomalaisia kotitalouksia. Kotitalouksista neljä edustaa erilaisia palkansaajaperheitä, ja loput kolme kotitaloutta edustavat erilaisia etuudensaajia. Palkansaajakotitaloudet eroavat toisistaan tulo- ja koulutustason, perherakenteen ja asumismuodon osalta. Laskelmissa palkansaajat edustavat sukupuolensa sekä ammatti- ja koulutusnimikkeidensä mukaisia mediaanituloisia.

LIITETAULUKKO 1. ESIMERKKIPERHELASKELMIEN OLETUKSET

	2020	2021	2022	2023
Palkansaajaperheiden ansiotulojen kasvu	1,6 %	2,4 %	2,5 %	2,0 %
Vuokraindexin muutos	1,4 %	0,9 %	1,6 %	1,5 %
Keskimääräinen kunnallisveroprosentti	19,97 %	20,02 %	20,02 %	20,02 %
Työeläkeindeksi	2617	2632	2680	2721
Palkkakerroin	1,446	1,479	1,512	1,540
Kansaneläkeindeksi	1633	1639	1667	1689
Asuntolainojen keskiporkko (koko kanta)	0,87 %	0,80 %	0,75 %	0,71 %

Lähde: Kansaneläkelaitos, Palkansaajien tutkimuslaitos

LIITETAULUKKO 2. HYVÄTULOISEN PARISKUNNAN TULOJEN KEHITYS

	2012	2019	2020	2021	2022	2023
Bruttotulot (€/kk)	12275	13142	13014	13326	13659	13932
Saadut tulonsiirrot (€/kk)	0	0	0	0	0	0
Verot ja veronluonteiset maksut (€/kk)	4627	4990	4954	5086	5171	5287
Käytettävissä olevat tulot (€/kk)	7648	8152	8059	8240	8488	8645
Verojen osuus bruttotuloista (%)	37,7	38,0	38,1	38,2	37,9	38,0

Lähde: Tilastokeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos

LIITETAULUKKO 3. TOIMIHENKILÖPERHEEN (2 LASTA) TULOJEN KEHITYS

	2012	2019	2020	2021	2022	2023
Bruttotulot (€/kk)	6856	7369	7536	7717	7910	8068
Saadut tulonsiirrot (€/kk)	219	200	200	200	200	200
Verot ja veronluonteiset maksut (€/kk)	1870	2143	2220	2292	2342	2411
Käytettävissä olevat tulot (€/kk)	5061	5426	5517	5625	5768	5857
Verojen osuus bruttotuloista (%)	27,3	29,1	29,5	29,7	29,6	29,9

Lähde: Tilastokeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos

LIITETAULUKKO 4. TYÖNTEKIJÄPERHEEN (2 LASTA) TULOJEN KEHITYS

	2012	2019	2020	2021	2022	2023
Bruttotulot (€/kk)	4556	5042	5067	5188	5318	5424
Saadut tulonsiirrot (€/kk)	219	200	200	200	200	200
Verot ja veronluonteiset maksut (€/kk)	1001	1106	1104	1142	1166	1204
Käytettävissä olevat tulot (€/kk)	3774	4136	4162	4246	4352	4420
Verojen osuus bruttotuloista (%)	22,0	21,9	21,8	22,0	21,9	22,2

Lähde: Tilastokeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos

LIITETAULUKKO 5. PIENIPALKKAISEN YKSINHUOLTAJAPERHEEN (1 LAPSI) TULOJEN KEHITYS

	2012	2019	2020	2021	2022	2023
Bruttotulot (€/kk)	2002	2133	2160	2212	2268	2313
Saadut tulonsiirrot (€/kk)	403	596	613	599	591	591
Verot ja veronluonteiset maksut (€/kk)	416	413	413	428	440	458
Käytettävissä olevat tulot (€/kk)	1990	2316	2360	2383	2418	2447
Verojen osuus bruttotuloista (%)	20,8	19,4	19,1	19,3	19,4	19,8

Lähde: Tilastokeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos

LIITETAULUKKO 6. YKSINASUVAN TYÖMARKKINATUELLA OLEVAN TYÖTTÖMÄN TULOJEN KEHITYS

	2012	2019	2020	2021	2022	2023
Bruttotulot (€/kk)	674	697	724	726	733	743
Saadut tulonsiirrot (€/kk)	420	587	603	582	592	603
Verot ja veronluonteiset maksut (€/kk)	129	107	109	108	110	112
Käytettävissä olevat tulot (€/kk)	965	1177	1217	1200	1216	1234
Verojen osuus bruttotuloista (%)	19,2	15,3	15,1	14,9	15,0	15,1

Lähde: Tilastokeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos

LIITETAULUKKO 7. YKSINASUVAN ANSIOSIDONNAISELLA TYÖTTÖMYYSPÄIVÄRAHALLA OLEVAN TYÖTTÖMÄN TULOJEN KEHITYS

	2012	2019	2020	2021	2022	2023
Bruttotulot (€/kk)	1605	1744	1806	1838	1869	1899
Saadut tulonsiirrot (€/kk)	30	61	45	36	32	31
Verot ja veronluonteiset maksut (€/kk)	370	403	418	424	433	442
Käytettävissä olevat tulot (€/kk)	1265	1402	1434	1450	1469	1488
Verojen osuus bruttotuloista (%)	23,1	23,1	23,1	23,1	23,1	23,3

Lähde: Tilastokeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos

LIITETAULUKKO 8. ELÄKELÄISPARISKUNNAN TULOJEN KEHITYS

	2012	2019	2020	2021	2022	2023
Bruttotulot (€/kk)	2666	2882	2957	2972	3020	3065
Saadut tulonsiirrot (€/kk)	0	0	0	0	0	0
Verot ja veronluonteiset maksut (€/kk)	424	456	462	467	475	482
Käytettävissä olevat tulot (€/kk)	2243	2426	2496	2506	2544	2583
Verojen osuus bruttotuloista (%)	15,9	15,8	15,6	15,7	15,7	15,7

Lähde: Tilastokeskus, Palkansaajien tutkimuslaitos